

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

14 aprilie 2021 *

„Politica economică și monetară – Supraveghere prudențială a instituțiilor de credit – Articolul 4 alineatul (1) litera (d) și alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 – Calcularea indicatorului efectului de levier – Refuz parțial al BCE de a autoriza excluderea expunerilor care îndeplinesc anumite condiții – Articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 – Neexaminarea tuturor elementelor relevante ale cauzei – Autoritate de lucru judecat – Articolul 266 TFUE”

În cauza T-504/19,

Crédit lyonnais, cu sediul în Lyon (Franța), reprezentată de A. Champsaur și A. Delors, avocate,

reclamantă,

împotriva

Băncii Centrale Europene (BCE), reprezentată de J. Poscia, R. Ugena și F. Bonnard, în calitate de agenți, asistați de H.-G. Kamann, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei ECB-SSM-2019-FRCAG-39 a BCE din 3 mai 2019, adoptată în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (d) și al articolului 10 din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 al Consiliului din 15 octombrie 2013 de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit (JO 2013, L 287, p. 63) și al articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO 2013, L 176, p. 1, rectificări în JO 2013, L 208, p. 68, și în JO 2013, L 321, p. 6), în măsura în care prin aceasta se refuză autorizarea reclamantei să excludă anumite expuneri din calculul indicatorului efectului de levier,

TRIBUNALUL (Camera a doua),

compus din doamna V. Tomljenović, președintă, și domnii F. Schalin și I. Nömm (raportor), judecători,

grefier: doamna M. Marescaux, administratoare,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 7 decembrie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

- 1 Reclamanta, Crédit lyonnais, este o societate pe acțiuni de drept francez autorizată ca instituție de credit. Ea este o filială a Crédit agricole SA. În această calitate, face obiectul supravegherii prudențiale directe de către Banca Centrală Europeană (BCE).
- 2 La 5 mai 2015, Crédit agricole a solicitat BCE autorizarea, în nume propriu și în numele entităților din grupul Crédit agricole, din care face parte reclamanta, de a exclude din calculul indicatorului efectului de levier expunerile constituite din sumele aferente produselor reglementate subscrise la aceasta, dar pe care era obligată să le transfere la Caisse des dépôts et consignations (Casa de Depuneri și Consemnațiuni) (CDC), instituție publică franceză, în temeiul articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO 2013, L 176, p. 1, rectificări în JO 2013, L 208, p. 68, și în JO 2013, L 321, p. 6).
- 3 Produsele în cauză sunt libretul A, reglementat de articolele L.221-1-L.221-9 din code monétaire et financier français (Codul monetar și financiar francez, denumit în continuare „CMF”), libretul de economii populare (LEP), reglementat de articolele L.221-13-L.221-17-2 din CMF, și libretul de dezvoltare durabilă și solidară (LDD), reglementat de articolul L.221-27 din CMF. În temeiul articolului L.221-5 din CMF, o cotă-parte din totalul depozitelor colectate aferente libretului A și LDD este centralizată într-un fond de economii administrat de CDC. Situația este aceeași în ceea ce privește LEP, în temeiul articolului R.221-58 din CMF.
- 4 La 24 august 2016, BCE a adoptat Decizia ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/165, luată în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (d) și al articolului 10 din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 al Consiliului din 15 octombrie 2013 de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit (JO 2013, L 287, p. 63), precum și al articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, prin care aceasta a refuzat să autorizeze Crédit agricole să excludă din calculul indicatorului efectului de levier expunerile față de CDC constituite din partea din sumele depuse aferente libretului A, LDD și LEP pe care era obligată să i-o transfere. În această decizie, BCE a considerat în esență că din modul de redactare a articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 rezulta că autoritățile competente – cărora li se substituia în temeiul Regulamentului nr. 1024/2013 – dispuneau de o putere discreționară care le permitea să excludă sau nu din calculul indicatorului efectului de levier expunerile care îndeplinesc condițiile detaliate de această dispoziție. Întrucât a apreciat că sumele transferate către CDC rămâneau expuneri pertinente pentru calcularea indicatorului efectului de levier al acesteia, ea nu a admis cererea Crédit agricole.
- 5 BCE s-a întemeiat pe trei motive. Primul motiv era întemeiat pe tratamentul contabil al economiilor colectate. Al doilea motiv consta în obligația contractuală a Crédit agricole de a rambursa depozitele clienților, independent de rambursarea fondurilor transferate către CDC. Al treilea motiv se întemeia pe existența unui termen între ajustările pozițiilor Crédit agricole și cele ale CDC în scopul reechilibrării. BCE a considerat că, în acest interval de timp, Crédit agricole ar putea fi nevoită să recurgă la vânzări la prețuri de lichidare ale activelor în așteptarea transferurilor de fonduri provenind de la CDC. BCE a dedus din aceste motive că mecanismul de transfer de la CDC către Crédit agricole avea un caracter imperfect, care dădea naștere unor îngrijorări prudențiale care justificau respingerea cererii acesteia.
- 6 Prin Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a anulat decizia BCE menționată la punctul 4 de mai sus. Acesta a reținut că primele două motive evidențiate de BCE erau afectate de o eroare de drept și că al treilea motiv era afectat de o eroare vădită de apreciere.

- 7 La 26 iulie 2018, Crédit agricole, în nume propriu, precum și în numele diferitor entități din grupul Crédit agricole, printre care și al reclamantei, a solicitat din nou autorizația de a exclude din calculul indicatorului efectului de levier sumele pe care era obligată să le transfere către CDC.
- 8 La 21 februarie 2019, BCE a comunicat Crédit agricole un proiect de decizie de acordare a beneficiului derogării solicitate în favoarea societății Crédit agricole, precum și tuturor entităților din grupul Crédit agricole, cu excepția reclamantei, pentru care BCE intenționa să acorde doar o derogare parțială.
- 9 La 6 martie 2019, Crédit agricole și-a prezentat observațiile cu privire la proiectul de decizie.
- 10 La 3 mai 2019, BCE a adoptat Decizia ECB-SSM-2019-FRCAG-39 (denumită în continuare „decizia atacată”), luată în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (d) și al articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 11 Prin decizia atacată, BCE a autorizat excluderea din calculul indicatorului efectului de levier al Crédit Agricole și al entităților din grup a părții din sumele depuse aferente libretului A, LDD și LEP pe care erau obligate să o transmită CDC, cu excepția reclamantei, pentru care această derogare a fost acordată numai în limita a 66 %.
- 12 La punctul 2.1 din decizia atacată, BCE a considerat că erau îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 429 alineatul (14) literele (a)-(c) din Regulamentul nr. 575/2013, pentru motivul, mai întâi, că CDC trebuia considerată o entitate din sectorul public, apoi, că expunerile față de CDC erau tratate în scopuri prudențiale în conformitate cu articolul 116 alineatul (4) din același regulament și, în sfârșit, că exista o obligație de a transfera o cotă-parte din economiile depuse aferente libretului A, LDD și LEP către CDC în vederea finanțării investițiilor de interes general. De asemenea, BCE a subliniat în esență că aceste condiții nu erau îndeplinite în privința părții din economiile reglementate pentru care nu exista o obligație de transfer către CDC, indiferent de finalitățile utilizării sale.
- 13 La punctul 2.2 din decizia atacată, în primul rând, BCE a amintit că recunoașterea în favoarea autorităților competente a unei puteri discreționare cu ocazia punerii în aplicare a articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 urmărea să le permită efectuarea unui arbitraj între două obiective care constau, pe de o parte, în respectarea logicii indicatorului efectului de levier care urmărea ca în calculul acestui indicator să se includă măsura expunerii totale a unei instituții de credit, fără ponderare în funcție de risc, și, pe de altă parte, în a permite ca anumite expuneri care prezintă un profil de risc deosebit de scăzut și care nu rezultă dintr-o alegere în materie de investiții a instituției de credit să nu fie pertinente pentru calculul indicatorului efectului de levier și să poată fi excluse din acest calcul.
- 14 În al doilea rând, BCE a subliniat că termenul de ajustare între pozițiile instituțiilor de credit și CDC prezenta un anumit risc pentru instituțiile de credit, întrucât acestea rămăneau răspunzătoare pentru depozite față de deponenți, iar obligația de a le rambursa chiar înainte de transferul sumelor de la CDC le-ar fi putut determina să vândă active foarte lichide sau să vândă la prețuri de lichidare active cu o depreciere temporară. Ea a subliniat faptul că importanța acestui risc depindea de concentrarea expunerilor față de CDC și că, în consecință, o concentrare ridicată sau masivă de expunere față de CDC ar fi trebuit să fie reflectată cel puțin parțial în indicatorul efectului de levier.
- 15 În al treilea rând, BCE, pentru a pune în echilibru cele două obiective menționate la punctul 13 de mai sus, a urmat o metodologie care a luat în considerare, *primo*, calitatea creditului administrației centrale, *secundo*, riscul vânzărilor la prețuri de lichidare și, *tertio*, evaluarea concentrării expunerilor în discuție. Această metodologie ar fi implicat că procentul global al exceptării acordat de BCE ar fi fost cu atât mai ridicat cu cât riscurile prudențiale ar fi fost mai reduse.

- 16 În ceea ce privește calitatea creditului administrației centrale franceze, BCE a reținut, la punctul 2.2.1 din decizia atacată, că nu existau probleme prudențiale care ar fi justificat ca aceasta să nu admită cererea de exceptare a expunerilor față de CDC din calculul indicatorului efectului de levier. Ea a observat însă că ratingul atribuit Republicii Franceze de organisme externe de evaluare a creditului (OEEC) nu era cel mai ridicat posibil și că cotarea instrumentelor de tip credit default swap la cinci ani negociate de Republica Franceză era însoțită de o probabilitate de nerambursare care nu era nulă.
- 17 În ceea ce privește riscul vânzărilor la prețuri de lichidare, la punctul 2.2.2 din decizia atacată, *primo*, BCE a arătat că termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC putea avea drept consecință ca o instituție de credit să fie nevoită să efectueze astfel de vânzări pentru a rambursa sumele deponenților, în așteptarea transferului fondurilor de către CDC. *Secundo*, aceasta a considerat că, dacă un termen mai mic de cinci zile constituia un transfer aproape instantaneu care conținea doar un risc limitat de vânzări la prețuri de lichidare, sistemul bazat pe decade de ajustare a pozițiilor cu CDC implica un termen care putea ajunge până la zece zile. *Tertio*, BCE a observat, pe de o parte, că, în timpul crizelor bancare recente, între 10 % și 30 % dintre depozitele – chiar garantate – ale unei instituții de credit fuseseră retrase în mai puțin de cinci zile și, pe de altă parte, în esență, că libretul A avea un caracter mai lichid decât un cont de economii. *Quarto*, BCE a subliniat că, deși, printr-o decizie din 24 august 2016, admisesse că termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC nu se afla la originea unui risc de lichiditate, făcuse aceasta în cadrul unei aprecieri a cerințelor de acoperire a necesarului de lichiditate, care era diferită de cea a indicatorului efectului de levier. *Quinto*, în ceea ce privește în special reclamanta, BCE a arătat că o retragere de 30 % din economii în mai puțin de cinci zile ar fi reprezentat 5,4 miliarde de euro.
- 18 În ceea ce privește evaluarea concentrării expunerilor față de CDC, la punctul 2.2.3 din decizia atacată, *primo*, BCE a subliniat existența unui mecanism de solidaritate în cadrul grupului Crédit agricole care implica o obligație legală între entitățile afiliate de a furniza un sprijin sub formă de capital și de lichidități, care justifica evaluarea riscului de concentrare pentru entitățile afiliate la nivelul grupului. Ea a dedus de aici că nu exista niciun risc de concentrare în sensul articolului 81 din Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (JO 2013, L 176, p. 338).
- 19 *Secundo*, în ceea ce privește în special reclamanta, BCE a observat că aceasta nu era acoperită de mecanismul de solidaritate al grupului Crédit agricole și că, prin urmare, riscul de concentrare trebuia, în ceea ce o privește, să fie examinat pe o bază subconsolidată. Întrucât cota expunerilor față de CDC în raport cu fondurile proprii de nivel 1 ale reclamantei era de 134 % în anul 2015 și de 231 % în anul 2018, BCE a reținut existența unui risc de concentrare a expunerilor față de CDC.
- 20 BCE a concluzionat că, pentru a atenua impactul asupra capitalului al unei retrageri masive de depozite, era prudent să includă un anumit nivel de expuneri față de CDC în calculul indicatorului efectului de levier al reclamantei, pe care l-a stabilit la 34 %.

Procedura și concluziile părților

- 21 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 12 iulie 2019, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 22 La 30 iunie 2020, Tribunalul a solicitat informații BCE, în temeiul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul său de procedură. În urma observațiilor prezentate de reclamantă la 28 septembrie 2020 cu privire la răspunsul BCE, au fost adresate întrebări suplimentare acesteia din urmă la 15 octombrie 2020.

- 23 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua) a hotărât deschiderea fazei orale a procedurii.
- 24 În ședința din 7 decembrie 2020 au fost ascultate pledoariile părților și răspunsurile lor la întrebările orale adresate de Tribunal.
- 25 Reclamanta solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate, în măsura în care prin aceasta i se refuză autorizația de a exclude din calculul indicatorului efectului de levier 34 % din expunerile sale față de CDC;
 - obligarea BCE la plata cheltuielilor de judecată.
- 26 BCE solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 27 Prin acțiunea formulată, reclamanta contestă legalitatea deciziei atacate, adoptată în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 1024/2013 și al articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 28 Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 1024/2013, s-a încredințat BCE atribuția de a „asigur[a] conformit[atea] cu actele menționate la articolul 4 alineatul (3) primul paragraf, care impun instituțiilor de credit cerințe prudențiale în domeniul cerințelor de fonduri proprii, al securitizării, al limitelor aferente expunerilor mari, al lichidității, al efectului de levier, precum și al raportării și publicării informațiilor referitoare la aceste aspecte”. În plus, întrucât reclamanta face parte dintr-un grup supravegheat direct de BCE, punerea în aplicare a acestei atribuții este de competența directă a acesteia, iar nu a autorităților naționale, în cadrul mecanismului unic de supraveghere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 mai 2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg/BCE, T-122/15, EU:T:2017:337, punctul 63).
- 29 Conform articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1024/2013, „[î]n scopul îndeplinirii atribuțiilor care îi sunt conferite în temeiul prezentului regulament și în vederea realizării obiectivului de a asigura standarde ridicate de supraveghere, BCE aplică integral dreptul relevant al Uniunii”. Printre aceste dispoziții relevante figurează Regulamentul nr. 575/2013.
- 30 Potrivit articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, „[a]utoritățile competente pot să permită unei instituții să excludă din măsurarea expunerii expunerile care îndeplinesc toate condițiile următoare: (a) sunt expuneri față de o entitate din sectorul public; (b) sunt tratate în conformitate cu articolul 116 alineatul (4); (c) rezultă din depozite pe care instituția are obligația legală de a le transfera către entitatea din sectorul public menționată la litera (a) în scopul finanțării de investiții de interes general”.
- 31 Astfel cum s-a amintit la punctele 10-20 de mai sus, prin decizia atacată, BCE a refuzat în parte să admită cererea reclamantei prin care se solicita ca, în temeiul articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, toate expunerile sale față de CDC, constând în partea din depozitele primite aferente economiilor reglementate pe care este obligată să i le transfere, să fie excluse din calculul indicatorului efectului de levier. BCE a aplicat o metodologie care ia în considerare, în primul

rând, calitatea creditului administrației centrale, în al doilea rând, riscul vânzărilor la prețuri de lichidare și, în al treilea rând, evaluarea concentrării expunerilor în cauză. Aceste criterii au fost examinate în motivele care figurează la punctele 2.2.1-2.2.3 din decizia atacată.

32 În susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă printre altele trei motive.

33 Primul motiv se întemeiază pe o încălcare a articolului 266 TFUE. Reclamanta susține în esență că cele trei motive invocate de BCE în decizia atacată nu corespund unei executări corecte a Hotărârii din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472). Al doilea motiv privește în mod specific motivul întemeiat pe riscul de concentrare pe care l-ar prezenta expunerile reclamantei față de CDC. Acesta este întemeiat în esență pe erori de drept săvârșite de BCE. Al treilea motiv contestă temeinicia motivelor deciziei atacate și este întemeiat pe erori vădite de apreciere săvârșite de BCE.

Cu privire la primul motiv, întemeiat în esență pe încălcarea articolului 266 TFUE

34 Reclamanta susține că cele trei motive ale deciziei atacate – și anume evaluarea calității creditului administrației centrale, riscul vânzărilor la prețuri de lichidare legat de termenul de ajustare de zece zile și concentrarea ridicată a expunerilor sale față de CDC –, prin care BCE a refuzat să admită în totalitate cererea formulată în temeiul articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 în ceea ce o privește, au fost deja examinate și înlăturate de Tribunal în Hotărârea sa din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), care ar avea autoritate de lucru judecat. Ea face trimitere în această privință la punctele 61-63, 66, 80 și 81 din hotărârea menționată.

35 Potrivit articolului 266 primul paragraf TFUE, instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii de anulare. Aceste dispoziții prevăd o repartizare a competențelor între autoritatea judiciară și autoritatea administrativă, potrivit căreia instituția emitentă a actului anulat are sarcina să determine măsurile necesare pentru executarea unei hotărâri de anulare (a se vedea Hotărârea din 5 septembrie 2014, Éditions Odile Jacob/Comisia, T-471/11, EU:T:2014:739, punctul 55 și jurisprudența citată).

36 În această privință, pentru a se conforma hotărârii de anulare și pentru a-i asigura executarea integrală, instituția vizată este obligată, potrivit unei jurisprudențe constante, să respecte nu doar dispozitivul hotărârii, ci și motivele pe baza cărora a fost pronunțat și care constituie temeiul necesar al hotărârii, în sensul că sunt indispensabile pentru a determina sensul exact a ceea ce s-a hotărât în dispozitiv. Astfel, aceste motive sunt cele care, pe de o parte, identifică dispoziția exactă considerată nelegală și, pe de altă parte, relevă motivele exacte ale nelegalității constatate în dispozitiv și pe care instituția vizată trebuie să le ia în considerare, atunci când înlocuiește actul anulat (Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia, 97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199, punctul 27, Hotărârea din 6 martie 2003, Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 29, și Hotărârea din 13 septembrie 2005, Recalde Langarica/Comisia, T-283/03, EU:T:2005:315, punctul 50).

37 Articolul 266 TFUE impune instituției vizate să evite ca orice act menit să înlocuiască actul atacat să fie afectat de aceleași nereguli care au fost identificate în hotărârea de anulare (Hotărârea din 6 martie 2003, Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 30, și Hotărârea din 13 septembrie 2005, Recalde Langarica/Comisia, T-283/03, EU:T:2005:315, punctul 51).

38 În sfârșit, trebuie subliniat că articolul 266 TFUE nu impune o obligație instituției emitente a actului anulat decât în limitele a ceea ce este necesar pentru a asigura executarea hotărârii de anulare (Hotărârea din 6 martie 2003, Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 30, și Hotărârea din 5 septembrie 2014, Éditions Odile Jacob/Comisia, T-471/11, EU:T:2014:739, punctul 57). Procedura având ca obiect înlocuirea unui asemenea act poate fi astfel reluată exact de la punctul în

care a survenit nelegalitatea (a se vedea Hotărârea din 29 noiembrie 2007, Italia/Comisia, C-417/06 P, nepublicată, EU:C:2007:733, punctul 52 și jurisprudența citată, Hotărârea din 5 septembrie 2014, Éditions Odile Jacob/Comisia, T-471/11, EU:T:2014:739, punctul 58).

- 39 Argumentația reclamantei trebuie împărțită în trei aspecte, după cum este în discuție pretinsa nerespectare a Hotărârii din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), prin motivele detaliate la punctul 2.2.1, la punctul 2.2.2 sau, respectiv, la punctul 2.2.3 din decizia atacată.

Cu privire la motivul întemeiat pe calitatea creditului administrației centrale (punctul 2.2.1 din decizia atacată)

- 40 Reclamanta amintește că executarea Hotărârii din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), implica examinarea și stabilirea de către BCE a probabilității unui risc de nerambursare de către Republica Franceză. În decizia atacată, BCE ar recunoaște că nu ar exista preocupări prudențiale specifice în ceea ce privește capacitatea administrației centrale de a-și îndeplini obligațiile și s-ar limita să sublinieze că ratingul atribuit Republicii Franceze de către OEEC nu ar fi cel mai ridicat posibil și că probabilitatea de nerambursare nu ar fi nulă. Aceste elemente nu ar permite să se stabilească eventualitatea, cu alte cuvinte probabilitatea rezonabilă, a unei nerambursări.
- 41 BCE arată că criteriul calității creditului administrației franceze nu este decât unul dintre criteriile examinate în decizia atacată. Ea adaugă că a efectuat în decizia atacată o analiză a probabilității acestui risc de neplată, care a determinat-o să atribuie Republicii Franceze nivelul 1 de calitate a creditului în temeiul articolului 114 alineatul (2) din Regulamentul nr. 575/2013, dispoziție la care face trimitere articolul 429 alineatul (14), prin intermediul articolului 116 alineatul (4) din acesta. BCE amintește că a concluzionat în sensul existenței unui risc de nerambursare insuficient pentru a justifica, singur, un refuz al exceptării solicitate, dar care nu era nul.
- 42 BCE arată că Tribunalul și-a cenzurat analiza numai în măsura în care a reținut, pentru a respinge cererea de exceptare, că, în principiu și fără examinarea cauzei, un stat poate fi în situație de neplată. Ea deduce de aici că, pentru a se conforma prevederilor Hotărârii din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), îi revenea numai sarcina de a efectua o examinare a riscului de neplată de către Republica Franceză, problema dacă acesta era sau nu verosimil ținând de punerea în aplicare a puterii sale discreționare.
- 43 Tribunalul arată că, la punctele 59-62 și 66 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), a fost constatată o eroare de drept săvârșită de BCE numai în măsura în care BCE s-a limitat să evidențieze doar eventualitatea unei neplăți de către Republica Franceză, fără a analiza probabilitatea acesteia. Rezultă de aici că BCE nu era împiedicată de hotărârea menționată să ia în considerare eventualitatea unei nerambursări de către Republica Franceză în cadrul analizei sale, ci era obligată să efectueze o analiză a probabilității acestui risc.
- 44 Din cuprinsul punctului 2.2.1 din decizia atacată reiese că BCE s-a referit la două elemente pentru a concluziona că, în cazul în care calitatea creditului administrației centrale franceze nu prezenta probleme prudențiale care ar fi justificat ca aceasta să nu admită cererea de exceptare a expunerilor față de CDC din calculul indicatorului efectului de levier, riscul unei nerambursări de către Republica Franceză nu era nul. Aceste două elemente sunt, pe de o parte, împrejurarea că ratingul atribuit acestui stat de către OEEC nu era cel mai ridicat posibil și, pe de altă parte, împrejurarea că cotarea instrumentelor de tip credit default swap la cinci ani negociate de Franța era însoțită de o probabilitate de nerambursare de 0,611 %.

- 45 În consecință, din moment ce BCE a efectuat, în decizia atacată, o analiză a probabilității unei nerambursări de către Republica Franceză, ea nu a încălcat Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), astfel încât argumentația formulată de reclamantă în această privință în cadrul primului aspect al primului motiv trebuie respinsă.
- 46 În ceea ce privește critica reclamantei întemeiată pe faptul că BCE nu ar fi demonstrat probabilitatea unei neplăți de către Republica Franceză, aceasta privește, în realitate, temeinicia analizei BCE. Prin urmare, critica respectivă va trebui examinată, dacă este cazul, în cadrul celui de al treilea motiv.

Cu privire la motivul întemeiat pe nivelul de concentrare a expunerilor față de CDC (punctul 2.2.3 din decizia atacată)

- 47 Reclamanta consideră că criteriul nivelului de concentrare a expunerilor față de CDC nu putea fi reținut de BCE fără a încălca Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472). Pe de o parte, ea amintește că Tribunalul a statuat în cuprinsul acesteia că criteriul concentrării nu ar putea fi relevant decât în eventualitatea în care, din cauza neplății de către Republica Franceză, sumele transferate aferente economiilor reglementate nu ar fi putut fi obținute de la CDC. Pe de altă parte, ea susține că probabilitatea unei astfel de neplăți nu a fost demonstrată de BCE.
- 48 BCE răspunde că, întrucât a examinat și a stabilit probabilitatea unei neplăți de către Republica Franceză, avea dreptul să ia în considerare nivelul de concentrare a expunerilor reclamantei față de CDC. Ea adaugă că acest motiv nu a constituit un criteriu determinant și a fost apreciat în raport cu celelalte criterii identificate, astfel cum atestă metodologia aplicată în decizia atacată.
- 49 La punctul 63 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), s-a statuat că, întrucât BCE nu analizase probabilitatea unei neplăți de către Republica Franceză, nici evidențierea volumului expunerilor reclamantei față de CDC nu putea, în sine, să justifice luarea în considerare a expunerilor menționate în calculul indicatorului efectului de levier. Astfel, Tribunalul a indicat că volumul menționat nu ar fi putut fi pertinent decât în eventualitatea în care, din cauza unei neplăți de către Republica Franceză, reclamanta nu ar fi putut obține de la CDC sumele transferate în cadrul economiilor reglementate și ar fi trebuit să recurgă la vânzări forțate de active.
- 50 Rezultă că BCE putea, fără a încălca Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), să ia în considerare nivelul de concentrare a expunerilor reclamantei față de CDC, cu condiția ca această luare în considerare să fie asociată cu o examinare a probabilității unei neplăți de către Republica Franceză. Or, astfel cum s-a arătat la punctele 44 și 45 de mai sus, BCE a efectuat o asemenea examinare.
- 51 În consecință, al doilea aspect al primului motiv trebuie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe riscul vânzărilor la prețuri de lichidare (punctul 2.2.2 din decizia atacată)

- 52 Reclamanta amintește că executarea corespunzătoare a Hotărârii din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), implica efectuarea de către BCE a unei analize aprofundate a economiilor reglementate pentru a aprecia dacă era posibil ca retragerile să prezinte un volum și un caracter neașteptat care să depășească scenariile de „criză gravă” avute în vedere în cadrul calculului indicatorului de lichiditate. Aceasta susține că BCE nu a efectuat o astfel de analiză.
- 53 Pe de o parte, BCE nu ar demonstra în ce măsură un decalaj temporal, despre care admite că nu implică niciun risc de lichiditate, ar putea prezenta totuși riscul efectului de levier.

- 54 Pe de altă parte, BCE s-ar fi limitat la considerații generale și ipotetice fără a examina particularitățile economiilor reglementate. În această privință, ea arată că ipoteza avută în vedere de BCE în decizia atacată privind retrageri neașteptate și masive nu este susținută de nicio informație concretă și nu poate fi transpusă în cazul economiilor reglementate, care dispun de o dublă garanție de stat, în ceea ce privește atât deponenții, cât și instituțiile de credit, și constituie o investiție sigură în caz de criză.
- 55 Ea adaugă că argumentația BCE se întemeiază pe postulatul că un precedent recent ar fi demonstrat că retragerile masive (între 10 % și 30 % din depozit) de economii reglementate puteau interveni într-un termen scurt. În această privință, ea contestă atât lipsa explicării, în decizia atacată, a caracteristicilor exemplului pe care s-a întemeiat BCE, cât și relevanța acestui exemplu.
- 56 Reclamanta deduce de aici că nici ipoteza unei retrageri masive din economiile reglementate, nici cea a unei vânzări la prețuri de lichidare ale activelor nu sunt credibile și că, printr-un astfel de raționament, BCE a încălcat Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472).
- 57 BCE amintește că Tribunalul, în această hotărâre, a statuat că termenul de ajustare a pozițiilor putea fi un criteriu pertinent în aprecierea riscului efectului de levier, fără a fi pertinent pentru riscul de lichiditate, în eventualitatea în care retragerile efectuate de deponenți ar fi fost atât de importante încât ar fi depășit scenariile de „criză gravă” avute în vedere în cadrul calculului indicatorului de lichiditate.
- 58 BCE susține că a examinat cu atenție și cu imparțialitate caracteristicile economiilor reglementate, ceea ce a determinat-o să considere că retragerile clienților ar fi putut depăși scenariile de „criză gravă”, și că, în consecință, era îndreptățită să rețină în evaluarea sa criteriul termenului de ajustare. Ea amintește în această privință că termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC poate fi de zece zile, ceea ce implica aplicarea celei de a doua coloane a tabelului care figurează în decizia atacată.
- 59 BCE recunoaște că produsele de economii sunt investiții sigure în timp de criză, dar apreciază în esență că această caracteristică este deconectată de riscul unor retrageri masive (bank run), care se aplică economiilor reglementate din cauza lichidității lor foarte mari. Ea amintește în această privință că nu există o limitare legală a retragerilor din economiile menționate, ceea ce le face comparabile cu conturile curente clasice. BCE adaugă că nici garanția de stat nu este de natură să prevină orice risc de retrageri masive, din moment ce decizia atacată amintește că au fost observate, cu ocazia crizelor bancare recente, retrageri masive – de ordinul a 10-30 % – din depozitele supuse unei scheme de garantare.
- 60 BCE apreciază că informațiile care figurează în decizia atacată permit să se aprecieze relevanța exemplului pe care s-a întemeiat.
- 61 În sfârșit, BCE subliniază în esență că examinarea riscului efectului de levier este diferită de cea a riscului de lichiditate și că articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 nu prevede nicio metodă care trebuie urmată pentru examinarea cererilor efectuate în temeiul acestei dispoziții.
- 62 La punctele 70 și 71 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a arătat că riscurile asociate unui efect de levier excesiv – și anume obligația de a lua măsuri neplanificate de corectare a planului său de afaceri, inclusiv vânzarea de active în regim de urgență, ceea ce ar putea duce la pierderi sau la reevaluări ale activelor rămase – surveneau din cauza unei insuficiențe de lichiditate. La punctele 73-78 din această hotărâre, Tribunalul a observat de asemenea că BCE, în decizii privind indicatorul de lichiditate, apreciască că termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC nu era la originea unui risc de lichiditate și că această poziție era împărtășită de Autoritatea Bancară Europeană (ABE) într-un raport din data de 15 decembrie 2015 cu privire la cerințele de finanțare stabilă netă, în temeiul articolului 510 din Regulamentul nr. 575/2013. Aceste constatări au determinat Tribunalul să formuleze trei concluzii.

- 63 În primul rând, la punctul 79 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a statuat că poziția de principiu a BCE, potrivit căreia termenul de ajustare în discuție ar fi putut favoriza producerea riscurilor asociate unui efect de levier excesiv, deși nu constituia un risc de lichiditate, prin generalitatea sa, avea un caracter vădit eronat.
- 64 În al doilea rând, la punctul 80 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a arătat că termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC ar fi putut fi pertinent pentru riscul efectului de levier, deși nu era pertinent pentru riscul de lichiditate, doar în ipoteza în care retragerile depozitelor legate de economiile reglementate ar fi fost de o asemenea amploare încât aceasta ar fi depășit „criza gravă” avută în vedere în cadrul calculului indicatorului de lichiditate, în temeiul articolului 412 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 65 În al treilea rând, la punctul 81 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a subliniat că pentru a respinge cererea reclamantei nu se putea lua în considerare o asemenea eventualitate fără o analiză aprofundată de către BCE a caracteristicilor economiilor reglementate. Această analiză ar fi trebuit în special să determine BCE să analizeze dacă, având în vedere caracteristicile acestora, era posibil ca retragerile economiilor reglementate să prezinte un astfel de volum și un astfel de caracter neașteptat încât să se recurgă la măsurile avute în vedere la articolul 4 alineatul (1) punctul 94 din Regulamentul nr. 575/2013 fără să se poată aștepta transferurile de fonduri provenind de la CDC în cadrul ajustării pozițiilor.
- 66 Rezultă că Tribunalul nu a exclus ca termenul de ajustare a pozițiilor cu CDC să poată fi luat în considerare cu ocazia aprecierii riscului efectului de levier – chiar dacă acesta nu prezintă probleme din perspectiva indicatorului de lichiditate –, însă a limitat această eventualitate doar la ipoteza retragerilor care depășesc „criza gravă” avută în vedere în cadrul indicatorului de lichiditate. Acesta a subliniat, în plus, obligația BCE de a-și întemeia aprecierea pe o analiză aprofundată a caracteristicilor economiilor reglementate.
- 67 La punctul 2.2.2 din decizia atacată, BCE a apreciat că economiile reglementate puteau face obiectul unor retrageri masive într-un termen scurt (până la 30 % într-un termen mai mic de cinci zile), în pofida garanției de stat care îi era asociată. Pentru a justifica această apreciere, BCE s-a întemeiat, pe de o parte, pe experiența crizelor bancare recente, din care ar rezulta că 10-30 % din depozitele unei instituții de credit au fost retrase în mai puțin de cinci zile, și, pe de altă parte, pe caracterul deosebit de lichid al economiilor reglementate. În plus, aceasta a amintit că o retragere de 30 % din depozitele în cauză ar fi implicat o rambursare de aproape 5,4 miliarde de euro pentru reclamantă.
- 68 Rezultă de aici, pe de o parte, că BCE, referindu-se la retrageri masive și într-un termen scurt, a limitat luarea în considerare a termenului de ajustare a pozițiilor reclamantei cu CDC la ipoteza avută în vedere la punctul 80 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), astfel încât nu a încălcat autoritatea de lucru judecat aferentă hotărârii menționate cu privire la acest aspect. Prin urmare, argumentația formulată de reclamantă în această privință în cadrul celui de al treilea aspect al primului motiv trebuie respinsă.
- 69 În ceea ce privește, pe de altă parte, aspectul dacă BCE s-a conformat punctului 81 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), efectuând o analiză aprofundată a economiilor reglementate, Tribunalul apreciază că acest aspect se confundă cu aprecierea temeiniciei deciziei atacate și este adecvat să o examineze împreună cu al treilea motiv.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 429 alineatul (14) și a articolului 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013

- 70 Prezentul motiv, care privește legalitatea motivului care figurează la punctul 2.2.2 din decizia atacată și care se referă la nivelul de concentrare a expunerilor reclamantei față de CDC, poate fi împărțit în două aspecte.
- 71 În cadrul primului aspect, reclamanta reproșează în esență BCE că s-a întemeiat pe riscul de concentrare pe care îl implică expunerile față de CDC, deși un astfel de risc nu ar putea fi luat în considerare cu ocazia punerii în aplicare a articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 72 În cadrul unui al doilea aspect, reclamanta susține în esență că BCE și-a arogat o competență normativă adoptând o metodologie cu aplicabilitate generală cu ocazia aprecierii acestui risc, deși i-a fost delegată numai o competență individuală de decizie.

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv, prin care se contestă luarea în considerare a riscului de concentrare prezentat de expunerile față de CDC

- 73 Reclamanta consideră că luarea în considerare a riscului de concentrare demonstrează că BCE își utilizează competențele în temeiul articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 în alte scopuri decât cele pentru care i-au fost delegate, și anume pentru a exercita un control asupra riscului de concentrare pe care îl implică expunerile față de CDC, în condițiile în care expunerile suverane nu sunt luate în considerare în calculul acestui risc, în temeiul articolului 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013. Aceasta deduce de aici că BCE, pe de o parte, a încălcat articolul 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013 și, pe de altă parte, a utilizat competența care îi este conferită de articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 pentru o finalitate care nu ține de această dispoziție.
- 74 BCE apreciază că argumentația reclamantei trebuie respinsă.
- 75 În esență, în cadrul prezentului aspect al celui de al doilea motiv, reclamanta prezintă două critici, întemeiate pe încălcarea, pe de o parte, a articolului 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013 și, pe de altă parte, a articolului 429 alineatul (14) din regulamentul menționat.
- 76 Cu titlu introductiv, în măsura în care reclamanta contestă luarea în considerare de către BCE a riscului de concentrare cu ocazia examinării indicatorului efectului de levier, trebuie arătat că noțiunea de risc de concentrare este avută în vedere atât în Directiva 2013/36, cât și în Regulamentul nr. 575/2013.
- 77 Conform articolului 81 din Directiva 2013/36:

„Autoritățile competente se asigură că riscul de concentrare rezultat din expunerile față de fiecare contraparte, inclusiv contrapartide centrale, grupuri de contrapartide asociate și contrapartide din același sector economic, aceeași regiune geografică sau care desfășoară aceeași activitate sau furnizează aceeași marfă, sau din aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit, inclusiv, în special, riscurile aferente expunerilor indirecte mari din credite, de exemplu, față de un singur emitent de garanții, este abordat și controlat, inclusiv prin intermediul unor politici și proceduri scrise.”

- 78 Articolul 395 alineatul (1) din Regulamentul nr. 575/2013 privește riscul de concentrare prezentat de un client sau de grup de clienți aflați în legătură. În esență, acesta urmărește să împiedice ca expunerile în privința lor să depășească 25 % din fondurile proprii ale instituției sau 150 000 000 de euro, fiind aplicabil pragul cel mai ridicat.

- 79 Rezultă că tratamentul și controlul riscului de concentrare urmăresc în esență să aprecieze nivelul diversificării expunerilor unei instituții de credit și să evite o concentrare prea mare a expunerilor menționate față de anumite contrapărți.
- 80 În ceea ce privește, în primul rând, critica întemeiată pe încălcarea articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, se pune problema dacă nivelul de concentrare a expunerilor în cauză față de CDC este un considerent pertinent cu ocazia punerii în aplicare a acestei dispoziții.
- 81 În această privință, trebuie amintit că, la punctul 51 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), Tribunalul a subliniat că puterea delegată autorităților competente de articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013 urmărea să le permită să efectueze un arbitraj între obiectivul indicatorului efectului de levier – care este măsura expunerii totale a unei instituții de credit, fără ponderare în funcție de risc – și posibilitatea de a exclude din calculul acestui indicator anumite expuneri care prezintă un profil de risc deosebit de scăzut și care nu rezultă dintr-o alegere în materie de investiții a instituției de credit.
- 82 Or, în eventualitatea în care riscul unei neplăți de către contraparte nu ar putea fi exclus, nivelul de concentrare a expunerilor în cauză ar putea constitui un considerent pertinent cu ocazia arbitrajului pe care BCE este obligată să îl efectueze.
- 83 Este ceea ce Tribunalul a reținut la punctul 63 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472). Astfel, argumentul BCE întemeiat pe volumul expunerilor față de CDC nu a fost respins pentru motivul că această considerație nu ar fi pertinentă. Dimpotrivă, Tribunalul a subliniat că volumul expunerilor față de CDC ar fi putut fi pertinent în eventualitatea în care, din cauza unei neplăți de către Republica Franceză, reclamanta nu ar fi putut obține de la CDC sumele transferate în cadrul economiilor reglementate și ar fi trebuit să recurgă la vânzări forțate de active.
- 84 Prin urmare, fără a săvârși o eroare de drept, BCE a luat în considerare nivelul de concentrare a expunerilor reclamantei față de CDC cu ocazia aplicării articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 85 În ceea ce privește, în al doilea rând, critica întemeiată pe încălcarea articolului 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013, reclamanta susține în esență că BCE nu putea lua în considerare riscul de concentrare față de CDC, din moment ce acest tip de expunere este exclus din calculul riscului de concentrare.
- 86 Desigur, în temeiul articolului 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013, expunerile față de CDC sunt exceptate de la aplicarea articolului 395 alineatul (1) din același regulament, cu alte cuvinte nu sunt luate în considerare în cadrul aprecierii riscului de concentrare avut în vedere de această dispoziție. Totuși, prezenta decizie nu se referă la respectarea articolului 395 alineatul (1) din regulamentul menționat, ci la respectarea articolului 429 alineatul (14) din acesta.
- 87 Rezultă că articolul 400 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 575/2013 nu este aplicabil prezentei cauze și, prin urmare, reclamanta nu poate reproșa BCE că l-a încălcat.
- 88 În consecință, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, prin care se contestă în esență aplicarea de către BCE a unei metodologii cu aplicabilitate generală

- 89 Reclamanta subliniază că competențele delegate BCE prin Regulamentul nr. 1024/2013 se limitează la verificarea respectării de către instituțiile de credit a Regulamentului nr. 575/2013 și că nu dispune de nicio competență normativă. Aceasta susține că baremul privind nivelurile de concentrare care

figurează în decizia atacată este prezentat de BCE ca având aplicabilitate generală, întrucât are vocația de a se aplica oricărei instituții de credit care solicită să beneficieze de articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013. În consecință, BCE ar urmări să trateze un risc general de concentrare a expunerilor față de entitățile din sectorul public și ar depăși, prin urmare, competențele care i-au fost delegate de articolul 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 1024/2013.

- 90 BCE apreciază că argumentația reclamantei trebuie respinsă.
- 91 Astfel cum s-a subliniat la punctul 15 de mai sus, BCE a aplicat, în decizia atacată, o metodologie care ia în considerare trei criterii, printre care cel al gradului de concentrare a expunerilor în cauză. Această metodologie este reflectată de un tabel care precizează procentele de exceptare rezultate din interacțiunea acestor trei criterii.
- 92 Trebuie să se constate că, prin metodologia respectivă, BCE s-a limitat să enunțe o normă de conduită care indică modul în care intenționa să își exercite competența pe care i-o conferă articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 93 În această privință, trebuie amintit că instanța Uniunii Europene a recunoscut legalitatea unor proceduri echivalente de limitare a puterii discreționare, indiferent dacă norma de conduită este enunțată în directive interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 ianuarie 1974, *Louwage/Comisia*, 148/73, EU:C:1974:7, punctul 12, și Hotărârea din 24 octombrie 2018, *Fernández González/Comisia*, T-162/17 RENV, nepublicată, EU:T:2018:711, punctul 60) sau în orientări care fac obiectul unei publicări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, *Dansk Rørindustri și alții/Comisia*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 209-211, și Hotărârea din 30 mai 2013, *Quinn Barlo și alții/Comisia*, C-70/12 P, nepublicată, EU:C:2013:351, punctul 53).
- 94 Contrar celor susținute de reclamantă, o asemenea metodologie nu se aseamănă cu adoptarea de către BCE a unui act normativ care depășește cadrul competențelor care i-au fost delegate prin Regulamentul nr. 1024/2013. Astfel, este vorba doar despre o normă de conduită indicativă a cărei existență nu dispensează BCE de o examinare specială a fiecărei situații individuale, care o poate determina să nu aplice metodologia respectivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, *Dansk Rørindustri și alții/Comisia*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 209-211).
- 95 În aceste condiții, BCE era îndreptățită să evidențieze în decizia atacată metodologia pe care intenționa să o urmeze cu ocazia aplicării articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, în măsura în care nu era scutită de o examinare specială a situației individuale a reclamantei.
- 96 Prin urmare, trebuie să se respingă al doilea aspect al celui de al doilea motiv și, în consecință, motivul menționat în totalitate.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe erori vădite de apreciere săvârșite de BCE

- 97 Reclamanta susține că cele trei motive ale deciziei atacate pe care s-a întemeiat BCE pentru a refuza să admită în totalitate cererea sa sunt afectate de erori vădite de apreciere.
- 98 În ceea ce privește întinderea controlului jurisdicțional pe care Tribunalul trebuie să îl exercite cu privire la temeinicia acestei motivări, în măsura în care BCE dispune de o putere discreționară și, pe cale de consecință, de o largă putere de apreciere în alegerea de a acorda sau nu beneficiul articolului 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013, controlul menționat nu trebuie să conducă la substituirea aprecierii BCE cu propria apreciere, ci urmărește să verifice că decizia în litigiu nu se

bazează pe fapte inexacte din punct de vedere material și că nu este afectată de vreo eroare de drept și nici de vreo eroare vădită de apreciere sau de un abuz de putere (a se vedea Hotărârea din 13 iulie 2018, *Crédit agricole/BCE*, T-758/16, EU:T:2018:472, punctul 30 și jurisprudența citată).

- 99 Cu toate acestea, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în cazurile în care instituțiile dispun de o asemenea putere de apreciere, respectarea garanțiilor conferite de ordinea juridică a Uniunii în procedurile administrative are, cu atât mai mult, o importanță fundamentală. Printre aceste garanții conferite de ordinea juridică a Uniunii în cadrul procedurilor administrative se înscrie în special principiul bunei administrări, care implică obligația instituției competente de a examina, cu atenție și imparțialitate, toate elementele relevante ale cauzei (a se vedea Hotărârea din 13 iulie 2018, *Crédit agricole/BCE*, T-758/16, EU:T:2018:472, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 100 Tribunalul arată că argumentația reclamantei poate fi împărțită în trei aspecte, care pun în discuție temeinicia motivelor deciziei atacate privind, în primul rând, aprecierea riscului vânzărilor la prețuri de lichidare (punctul 2.2.2 din decizia atacată), în al doilea rând, evaluarea calității creditului administrației centrale (punctul 2.2.1 din decizia atacată) și, în al treilea rând, nivelul de concentrare a expunerilor sale față de CDC (punctul 2.2.3 din decizia atacată).
- 101 În cadrul primului aspect al celui de al treilea motiv, reclamanta susține că BCE și-a încălcat obligațiile care îi revin în temeiul jurisprudenței amintite la punctul 99 de mai sus prin faptul că nu a luat în considerare, cu ocazia aprecierii riscului de vânzare la prețuri de lichidare, caracteristicile economiilor reglementate. În primul rând, economiile reglementate, ca urmare a dublei garanții a statului, ar juca un rol de investiție sigură în caz de criză. În al doilea rând, economiile reglementate ar fi fundamental diferite de celelalte resurse externe, precum îndatorarea sau depozitele obișnuite, ca urmare a caracterului lor structural echilibrat pe plan bilanțier între depozitele reglementate centralizate și creanțele de aceeași valoare față de CDC. În al treilea rând, volumul economiilor reglementate nu ar depinde de strategia instituției de credit, ci de factori din afara controlului său, aceasta acționând ca simplu vehicul de tranzit între deponent și CDC. În al patrulea rând, necrearea riscului efectului de levier prin economiile reglementate ar fi confirmată de un raport al ABE, precum și de legiuitorul Uniunii, care ar fi instituit un mecanism de exceptare de plin drept cu ocazia reformei Regulamentului nr. 575/2013.
- 102 În plus, reclamanta face trimitere la argumentația pe care a prezentat-o în cadrul primului motiv și își reiterează argumentația potrivit căreia, pe de o parte, BCE nu demonstrează măsura în care același termen de ajustare de zece zile ar prezenta un risc de lichiditate în cadrul aprecierii indicatorului efectului de levier, în condițiile în care nu ar prezenta un astfel de risc în cadrul aprecierii indicatorului de lichiditate, și, pe de altă parte, ipoteza unui risc de retrageri masive (bank run) privind între 10 % și 30 % din depozite în mai puțin de cinci zile, pe care se întemeiază BCE, nu poate fi verificată și este lipsită de relevanță.
- 103 BCE susține că a luat în considerare caracteristicile specifice ale economiilor reglementate. În primul rând, caracterul deosebit de sigur al economiilor reglementate ar fi legat de lipsa riscului de pierdere a capitalului depus și nu ar avea nicio influență asupra riscului unor retrageri masive, care ar decurge din caracterul deosebit de lichid al acestui tip de depozite. În al doilea rând, echilibrul bilanțier al economiilor reglementate nu ar avea incidență asupra riscului efectului de levier și, în orice caz, ar fi relativ. În al treilea rând, reclamanta ar susține în mod eronat că nu ar avea nicio influență asupra creșterii soldului economiilor reglementate, din moment ce distribuția economiilor respective ar implica un demers pozitiv din partea sa, iar ea le-ar promova. În al patrulea rând, ea respinge relevanța avizului ABE și a modificării aduse cu ocazia reformei Regulamentului nr. 575/2013.
- 104 BCE face de asemenea trimitere la argumentația pe care a expus-o deja în cadrul primului motiv. Ea apreciază că a evaluat în mod corect riscul vânzărilor la prețuri de lichidare în așteptarea ajustării pozițiilor cu CDC și își reiterează afirmația potrivit căreia cifrele reprezentând între 10 și 30 % din retrageri într-un termen de cinci zile provin dintr-un exemplu recent. Ea susține că a demonstrat că

termenul de ajustare de zece zile poate produce riscul efectului de levier și arată că acest criteriu nu a justificat în sine decizia atacată. În sfârșit, BCE subliniază că a explicat motivul pentru care aprecierea riscului de lichiditate era diferită în cadrul aprecierii indicatorului efectului de levier și a indicatorului de lichiditate, în măsura în care putea depăși scenariile de „criză gravă” avute în vedere în acest din urmă cadru.

- 105 Din fragmentul din decizia atacată rezumat la punctul 67 de mai sus rezultă că BCE s-a întemeiat în esență pe două justificări pentru a concluziona că sumele pe care reclamanta era obligată să le transfere către CDC prezentau un risc de vânzări la prețuri de lichidare, și anume, pe de o parte, caracterul deosebit de lichid al acestor economii și, pe de altă parte, experiența crizelor bancare recente.
- 106 În primul rând, trebuie subliniat că, în temeiul jurisprudenței citate la punctul 99 de mai sus, BCE trebuia să examineze cu atenție și cu imparțialitate toate elementele relevante ale cauzei. În plus, pentru motivele expuse la punctele 66 și 69 de mai sus, BCE era obligată, pentru a se conforma cu punctul 81 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), să efectueze o analiză aprofundată a caracteristicilor economiilor reglementate.
- 107 În această privință, *primo*, este necesar să se arate că decizia atacată nu face nicio mențiune cu privire la o caracteristică esențială a economiilor reglementate, invocată de reclamantă, și anume calitatea lor de „investiție sigură” în caz de criză bancară.
- 108 Așadar, această calitate de „investiție sigură” este demonstrată corespunzător cerințelor legale prin elementele de probă prezentate de reclamantă, fără a fi, de altfel, contestată de BCE în înscrisurile sale.
- 109 Astfel, reclamanta amintește că Cour des comptes (Curtea de Conturi, Paris, Franța) a subliniat în raportul său public anual 2010 că „criza financiară [ilustrase] caracterul atractiv [al libretului A] pentru deponenții cu o tendință crescută spre prudență în plasamentele lor”. De asemenea, cotidianul *Le Monde*, în ediția sa din 19 februarie 2009, a subliniat că „colectarea netă a libretului A atin[sese] 18,7 miliarde de euro în anul 2008, un nivel istoric de aproape trei ori mai mare decât vechiul record, care a ajuns la 139,2 miliarde de euro la sfârșitul lunii decembrie [2008], potrivit cifrelor publicate [...] de Banca Franței”, și că „[l]ibretul A [beneficiase] de statutul său de investiție sigură de la începutul crizei financiare, precum și de un nivel de remunerare ridicat de 4 % între 1 august 2008 și 1 februarie 2009”.
- 110 Rezultă de aici că, în cadrul unei crize bancare, în loc să se diminueze din cauza retragerilor deponenților francezi, volumele plasate în economiile reglementate tind mai degrabă să crească, având în vedere că deponenții menționați acordă, în această situație, prioritate acelui tip de plasamente.
- 111 *Secundo*, reclamanta arată de asemenea în mod întemeiat în esență că economiile reglementate sunt puțin susceptibile să contribuie la constituirea unui efect de levier excesiv.
- 112 În această privință, astfel cum a subliniat Tribunalul la punctul 41 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), din considerentul (90) al Regulamentului nr. 575/2013, precum și din definițiile care figurează la articolul 4 alineatul (1) punctele 93 și 94 din același regulament reiese că efectul de levier excesiv vizează situația în care o instituție de credit finanțează o parte prea importantă din investițiile sale mai degrabă prin îndatorare decât prin propriile fonduri. Astfel, apare riscul ca instituția de credit să nu dispună de suficiente fonduri proprii pentru a face față cererilor de rambursare a datoriilor sale și să trebuiască să vândă în regim de urgență unele

dintre activele sale. Consecințele negative ale acestei reduceri în regim de urgență a nivelului efectului de levier în timpul crizei financiare au fost precizate după cum urmează în considerentul (90) al Regulamentului nr. 575/2013:

„[...] Acest lucru a amplificat presiunea descendentă asupra prețurilor activelor, provocând pierderi suplimentare instituțiilor care, la rândul lor, au condus la un nou declin în materie de fonduri proprii. Această spirală negativă a avut drept rezultat final o reducere a disponibilității creditelor către economia reală și o criză mai profundă și mai îndelungată.”

- 113 Or, spre deosebire de depozitele lăsate la libera dispoziție a instituțiilor de credit – care pot face obiectul oricărui tip de investiții, inclusiv în active riscante sau nelichide, susceptibile să contribuie la constituirea unui efect de levier excesiv –, sunt în discuție în prezenta cauză sume pe care reclamanta este obligată să le transfere către CDC, care nu pot fi, așadar, investite în active riscante sau nelichide.
- 114 În sfârșit, *tertio*, trebuie să se arate că, spre deosebire de depozitele obișnuite care intră sub incidența Directivei 2014/49/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor (JO 2014, L 173, p. 149), în cadrul căreia se are în vedere numai protecția deponenților prin intervenția unui fond alimentat de instituțiile de credit, sumele pe care instituțiile de credit sunt obligate să le transfere către CDC beneficiază de o dublă garanție din partea Republicii Franceze. Astfel, articolul 120-I din Legea de rectificare nr. 2008-1443 din 30 decembrie 2008 privind finanțele pentru anul 2008 (JORF din 31 decembrie 2008, p. 20518), la care face trimitere articolul L.221-7-V din CMF, prevede o garanție de stat împotriva unei eventuale incapacități a CDC nu numai față de deponenți, ci și în favoarea instituțiilor de credit.
- 115 În al doilea rând și având în vedere elementele explicate la punctele 107-114 de mai sus, trebuie să se considere că justificarea întemeiată pe caracterul deosebit de lichid al economiilor reglementate nu permite, în sine, să se demonstreze temeinicia concluziei BCE bazate pe riscul unor vânzări la prețuri de lichidare pe care l-ar prezenta aceasta.
- 116 Astfel, deși această lichiditate poate favoriza efectiv retragerile efectuate de deponenți din economiile menționate, reiese de asemenea din elementele de probă invocate de reclamantă că lichiditatea menționată contribuie și la calitatea sa de „investiție sigură” în situațiile de criză. Într-adevăr, aceasta contribuie la furnizarea către deponenți a unui instrument în același timp lichid – care să le permită să facă retrageri și plăți ca dintr-un cont curent – și cu un nivel ridicat de securitate, astfel cum amintește raportul anual al observatorului economiilor reglementate, potrivit căruia, „în anul 2011, pe când [se observase] o creștere a incertitudinilor și a volatilității pe piețele financiare, securitatea tradițională oferită de un plasament garantat de stat, în totalitate lichid și a cărui remunerare este defiscalizată, a contribuit la atractivitatea sa”.
- 117 Rezultă că temeinicia acestui motiv depinde în esență de justificarea BCE întemeiată pe experiența crizelor bancare recente.
- 118 În această privință, în al treilea rând, trebuie arătat că din decizia atacată și din răspunsurile BCE la măsurile de organizare a procedurii reiese că aceasta s-a întemeiat pe un singur exemplu pentru a concluziona că „experiența crizelor bancare recente [ar dovedi] că [au] existat retrageri masive”. Fiind întrebată în două rânduri în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, BCE nu a dorit, din motive de confidențialitate, să dezvăluie identitatea instituției de credit la care se referea. Ea a explicat totuși, în răspunsurile sale, caracteristicile esențiale ale depozitelor care au făcut obiectul unor retrageri masive. Ar fi vorba despre depozite la vedere, eligibile pentru mecanismul de garantare în favoarea deponenților care rezultă din transpunerea Directivei 2014/49.

- 119 Pentru ca exemplul luat în considerare de BCE să fie pertinent în cadrul analizei aprofundate a caracteristicilor economiilor reglementate pe care trebuia să o efectueze, acesta trebuia să privească în mod necesar depozite care prezintă caracteristici suficient de apropiate de cele efectuate în cadrul economiilor reglementate.
- 120 Având în vedere informațiile comunicate de BCE, Tribunalul consideră că nu aceasta a fost situația.
- 121 În această privință, trebuie arătat că, din perspectiva contribuției la constituirea unui efect de levier excesiv, menționarea de către BCE a faptului că erau în discuție depozite la vedere implică o libertate de utilizare a depozitelor menționate de către instituția de credit în cauză, inclusiv în active riscante sau nelichide. În acest sens, un asemenea exemplu diferă de depozitele pe care reclamanta este obligată să le transfere către CDC în discuție în prezenta speță, pentru motivele expuse la punctele 111-113 de mai sus.
- 122 În plus, trebuie să se constate că există o a doua diferență între exemplul reținut de BCE și economiile reglementate, care privește percepția deponenților asupra securității depozitelor lor și, în consecință, eventualitatea ca acestea să facă obiectul unor retrageri masive și neașteptate în caz de criză. Astfel, pentru motivele expuse la punctul 114 de mai sus, aplicarea numai a sistemului rezultat din transpunerea Directivei 2014/49 nu poate fi considerată ca prezentând caracteristici suficient de apropiate de economiile reglementate, care sunt, după cum s-a subliniat la punctele 107-110 de mai sus, percepute ca o „investiție sigură” în caz de criză.
- 123 În aceste condiții, trebuie să se concluzioneze că reclamanta reproșează în mod întemeiat BCE că și-a încălcat obligațiile în temeiul jurisprudenței amintite la punctul 99 de mai sus prin faptul că nu a ținut seama, cu ocazia aprecierii riscului de vânzări la prețuri de lichidare, de toate caracteristicile economiilor reglementate. În consecință, primul aspect al celui de al treilea motiv trebuie admis.
- 124 În plus, pentru motivele expuse la punctul 69 de mai sus, trebuie să se deducă de aici că BCE nu a aplicat corect punctul 81 din Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472), potrivit căruia trebuia să își întemeieze analiza pe caracteristicile economiilor reglementate. În consecință, argumentația invocată în această privință în cadrul celui de al treilea aspect al primului motiv trebuie să fie de asemenea primită.
- 125 Motivul care figurează la punctul 2.2.2 din decizia atacată este, așadar, afectat de nelegalitate.
- 126 Ținând seama de metodologia aplicată de BCE, este necesar să se considere că motivele care figurează la punctele 2.2.1 și 2.2.3 din decizia atacată – care privesc calitatea creditului administrației centrale și, respectiv, nivelul de concentrare a expunerilor față de CDC –, presupunând că sunt lipsite de nelegalitate, nu permiteau să se justifice refuzul opus reclamantei. Astfel, pe baza metodologiei menționate, luarea în considerare numai a acestor motive nu ar fi condus la refuzul de a acorda reclamantei întregul beneficiu al derogării avute în vedere la articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul nr. 575/2013.
- 127 În consecință, prezenta acțiune în anularea deciziei atacate trebuie admisă în măsura în care BCE a respins cererea reclamantei de a exclude 34 % din expunerile sale față de CDC din calculul indicatorului efectului de levier, fără a fi nevoie să se examineze argumentația invocată de reclamantă în privința altor motive decât cel menționat la punctul 2.2.2 din decizia atacată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 128 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât BCE a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor reclamantei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Decizia ECB-SSM-2019-FRCAG-39 a Băncii Centrale Europene (BCE) din 3 mai 2019 în măsura în care prin aceasta s-a respins cererea Crédit lyonnais de a exclude din calculul indicatorului efectului de levier 34 % din expunerile sale față de Caisse des dépôts et consignations.**
- 2) **Obligă BCE la plata cheltuielilor de judecată.**

Tomljenović

Schalin

Nömm

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 14 aprilie 2021.

Semnături